

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 1263

3 Haziran 2013 tarihinde Rabat'ta imzalanan ve 6902 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması"nın onaylanmasına, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Karamamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

26 Haziran 2019

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ

İLE

FAS KRALLIĞI HÜKÜMETİ

ARASINDA

DENİZCİLİK ANLAŞMASI

Bundan sonra taraflar olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fas Krallığı Hükümeti,

İki taraf arasındaki ilişkileri geliştirmeyi ve denizcilik alanındaki işbirliğini, eşitlik ve karşılıklı yarar ilkeleri çerçevesinde arttırmayı hedefleyerek,

26 Mart 1987 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasındaki "Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasında Deniz Ulaştırmasına dair Anlaşma"nın geliştirilmesini göz önünde bulundurarak

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

Madde 1 **Anlaşmanın Amacı**

İşbu Anlaşmanın amaçları;

İki devlet arasında denizcilik alanındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve geliştirilmesi;

Deniz ticareti alanında ve denizcilik eğitimi gemi adamları kimlik belgeleri ile liman aktivitelerinde eşgüdümün geliştirilmesi ve deniz emniyeti ile seyir güvenliğinin artırılması, gemilerden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi;

İki devlet arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine genel olarak katkıda bulunulmasıdır.

Madde 2 **Tanımlar**

Bu Anlaşmanın amaçları bakımından;

"Bir Tarafın Gemisi" terimi, Taraflardan birinin gemi siciline kayıtlı bulunan ve o devletin mevzuatına uygun olarak bayrağını taşıyan herhangi bir gemi anlamına gelmektedir.

Bununla birlikte bu terim aşağıdakileri içermez:

- Savaş gemileri ve ticari amaçlar dışında kullanılan diğer devlet gemileri,
- Balıkçı gemileri,
- Hidrografik, oşinografik ve bilimsel araştırma gemileri,
- Spor ve gezinti tekneleri,
- Tehlikeli atık taşıyan gemiler,
- Nükleer güçle çalışan gemiler

"Mürettebat" terimi, mürettebat listesine dâhil olan ve sefer esnasında geminin çalıştırılması veya hizmet vermek amacıyla istihdam edilmiş, iş bu anlaşmanın 7. Maddesinde belirtilen gemiadamı kimlik belgesi taşıyan kaptan veya diğer herhangi bir kişi anlamına gelmektedir.

"Bir tarafın Limanı" terimi; uluslararası deniz taşımacılığının yapıldığının ilan edildiği malların ve/veya yolcuların yüklenmesi, boşaltılması veya transit taşınması için akıt tarafın

hükümrânlık alanında altyapısı ve liman ağı da dahil olmak üzere bulunan deniz limanını ifade eder.

“Denizcilik şirketi terimi” terimi; bir akit tarafın topraklarında merkezi bulunan ve o akit tarafın ulusal kanunlarına göre kayıtlı olan, uluslararası deniz taşımacılığı yapan gerçek yada tüzel kişi manasına gelir.

“Yetkili makamlar” terimi;

- Türkiye Cumhuriyeti tarafında; “Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’nı”;
- Fas Krallığı tarafında; “Fas Krallığı Teçhizat ve Ulaştırma Bakanlığı’nı” ifade eder.

“Kabotaj Taşımacılığı” terimi; Akit taraflardan birinin limanları arasında yük ve yolcu taşımacılığını ifade eder.

Taraflar; yetkili makamlarda değişiklik olması durumunda, birbirlerine diplomatik kanallardan yazılı bildirimde bulunacaklardır.

Madde 3 **Anlaşmanın Uygulama Alanı**

İşbu anlaşma, Türkiye Cumhuriyeti ve Fas Krallığında karasuları da dahil olmak üzere hükümrânlık alanlarında uygulanır.

Madde 4 **Limanlarda ve Karasularda gemilere uygulanacak önlemler**

1. Her bir Taraf, diğer Tarafın gemilerine, müteakabiliyet şartına dayanarak limanlarına serbest giriş, rıhtımlarda yer tahsisi ve yükleme ve boşaltma, gemiden gemiye nakil, yolcu iniş ve binışı için liman imkânlarının kullanımı, seyrüsefere yönelik hizmetlerin kullanımı konularında, uluslararası deniz taşımacılığı yapan kendi gemilerine yaptığı muamelenin aynısını yapacaktır.

2. Taraflar, kendi mevzuatları, liman düzenlemeleri ve uluslararası hukuka göre yükümlülükleri çerçevesinde, gemilerin limanlarda bekleme sürelerinden mümkün olduğu ölçüde kaçınılması için uygun tedbirleri alacaklar ve bu limanlarda yürürlükte bulunan idari, gümrük ve sağlık işlemlerinin basitleştirilmesini sağlayacaklardır.

3. İşbu maddenin 1. paragrafında yer alan hükümler;

(a) Yabancı gemilerin girişine açık olmayan limanlara uygulanmayacaktır.

(b) Denizde kabotaj taşımacılığına ve her bir Tarafça saklı tutulan pilotaj, römorkaj ve kurtarma gibi diğer faaliyetlere uygulanmayacaktır.

(c) Taraflardan birinin, kendi gemilerine verdiği zorunlu kılavuz alma gereklerinden muafiyetlerin diğer taraf gemilerine teşmil edilmesini zorunlu kılmayacaktır.

Madde 5

Denizcilik ve liman faaliyetlerinin geliştirilmesi

Taraflar, kendi mevzuatları çerçevesinde, deniz taşımacılığı ve gemi inşa alanında faaliyet gösteren kendi ticari organizasyonları ve onların yetkili makamları arasında işbirliğinin geliştirilmesi için çaba sarf edeceklerdir

Bu çerçevede; Taraflar, aşağıda belirtilen konularda işbirliği yapacak, tecrübe ve görüş paylaşımında bulunacak ve denizcilik alanında faaliyet gösteren özel ve kamu şirketlerinin bu işbirliği mekanizmasına dahil olmasını teşvik edeceklerdir:

(a) Limanların inşası ve geliştirilmesi,

-Liman yönetimi ve/veya işletilmesinde iş ortaklıklarının kurulması

(b) Gemi ve yat inşası, gemi bakım-onarım, gemi geri dönüşümü ve tersane inşaatı

-Gemi inşası ve yat inşası, gemi bakım onarımı, gemi geri dönüşümü ve modern teknolojilerin oluşturulması/uygulanması,

-Taraflar ülkelerdeki tersanelerin inşa ve modernizasyonu,

(c) Acil Müdahale merkezinin kurulması

(d) Mesleki eğitim alanında,

-Deniz emniyeti ve güvenliği

-Deniz kirliliğinin önlenmesi

-Liman ve filo yönetimi

-Gemi inşası, gemi bakımı, onarımı ve gemi geri dönüşümü.

(e) Taraflar arasında çok modlu taşımacılığın geliştirilmesi.

Madde 6

Gemilerin Sertifika ve Belgeleri

1. Bir Tarafın ilgili uluslararası düzenlemeler ve kendi ulusal mevzuatı uyarınca düzenlediği ya da tanıdığı, bu gemilerin uyruğunu gösteren belgelerle diğer durum sertifikaları ile gemilere ait diğer belgeler, diğer Tarafa tanınacaktır.

2. Her bir Tarafın, 1969 Gemilerin Tonajını Ölçme Uluslararası Sözleşmesi uyarınca düzenlenmiş uluslararası tonaj belgesine sahip gemileri, diğer Taraf Devletin limanlarında yeniden ölçüme tabi tutulmayacaktır.

3. Taraflardan birinin, 24 metrenin altındaki gemiler için kendi Devletin mevzuatı uyarınca düzenlediği tonaj sertifikaları, diğer Tarafa tanınacaktır.

Madde 7
Gemi adamları kimlik belgeleri

Her bir Taraf, diğ er Tarafın yetkili makamları tarafından ilgili uluslararası düzenlemeler ve kendi Devletinin mevzuatına uygun olarak verilmiş olan gemi adamları kimlik belgelerini tanyacak ve bu belgeleri taşıyanlara Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fas Krallığı Hükümetinin taraf olduđu uluslararası sözleşmelerde belirtilen hakları sağlayacaktır.

Söz konusu kimlik belgeleri:

- Türkiye Cumhuriyeti tarafında - Gemiadamı Cüzdanı veya Gemiadamları Belgesi;
- Fas Krallığı tarafında - "le Livret maritime"

Madde 8
Uğrak limanlarında karaya çıkma

1. Bir Tarafın gemisinin bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen bir kimlik belgesini taşıyan mürettebatı, kaptanın mürettebat listesini yetkili yerel idarelere vermiş olması şartıyla, geminin diğ er Tarafın limanında bulunduđu süre zarfında vize almaksızın kıyıya çıkabilir ve geçici olarak kıyıda kalabilir.

2. Bu kişiler, karaya çıkarken ve gemiye dönerken, mevcut ulusal mevzuata, hudut ve gümrük kontrollerine riayet edeceklerdir.

Madde 9
Mürettebat Üyelerinin giriş, çıkış ve transit geçişleri

1. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen kimlik belgelerinin sahipleri, kullanılan ulaşım aracına bakılmaksızın, gemilerine katılmak, diğ er bir gemiye aktarılmak, kendi Devletlerine dönmek veya diğ er Tarafın idareleri tarafından onaylanan diğ er herhangi bir amaç doğrultusunda seyahat etmek amacıyla, söz konusu Tarafın giriş ve çıkış işlemlerini uygun şekilde yerine getirmek koşuluyla diğ er Tarafın Devletinin ülkesine giriş veya ülkesinden transit geçiş yapma hakkına sahip olacaklardır.

Söz konusu bu durumlarda, ilgili Tarafın Devletinin mevzuatına göre vize gerekli ise, bu vizeler mümkün olan en kısa sürede verilecektir.

2. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen kimlik belgesinin sahipleri her iki Taraf Devletin uyuğunda da değ il ise, bu maddenin 1. paragrafında belirtilen vizeler, belge sahiplerine gemiadamı kimlik belgesini düzenleyen Tarafın Devletinin ülkesine dönölmesinin garanti edilmesi şartıyla verilecektir.

3. Bu Anlaşmanın 7. Maddesinde değinilen kimlik belgesini taşıyan bir mürettebat, sağlık sebepleri veya ilgili idareler tarafından geçerli sayılan diğ er nedenlerle Taraf Devletin bir limanına indirildiğinde, söz konusu Taraf Devlet bu kişinin ülkede kalmasına ve kendi ülkesine dönmesine veya herhangi bir ulaşım aracı ile başka bir limana götürölmesine izin verecektir.

4. Bu Anlaşmanın 7. Maddesi ve bu maddenin 1. - 3. paragraflarındaki hükümlere hâlel getirmeksizin, Taraf Devletlerin ülkelerinde yabancıların giriş, kalma ve ayrılmalarına ilişkin olarak yürürlükte olan hükümler geçerli olmaya devam edecektir.

5. Her bir Taraf, yukarıda tanımlanan gemiadamı kimlik belgesine sahip olan şahıslardan uygun bulmadıklarının ülkesine girişini reddetme hakkını saklı tutar.

Madde 10 **Deniz Kazaları**

1. Taraflardan birinin gemisi, diğer tarafın karasuları veya iç sularında enkaz haline gelir, karaya oturur, terk edilir veya başka herhangi bir kaza geçirirse; gemi, kazanın geçirildiği Tarafın, ülkesinde ulusal gemilere uyguladığı muamelelerin aynısından yararlanacaktır.

2. Bu maddenin 1. paragrafında belirtilen bir gemide bulunan mürettebata, yolculara veya yüke, her zaman ulusal bir gemi ile aynı ölçüde yardım ve destek sağlanacaktır.

3. Bu maddenin 1. paragrafında belirtilen gemiden boşaltılan ya da kurtarılan yük ve eşyalar, diğer Tarafın ülkesinde kullanılmadığı yada tüketilmediği sürece herhangi bir gümrük vergisine tabi tutulmayacaktır.

Madde 11 **Gemilerden kaynaklanan kirliliğin önlenmesi**

1- Her bir Tarafın gemileri, diğer Taraf devletin ülkesi hükümrâlık alanında çevresel tahribatın önlenmesi için, ilgili uluslararası düzenlemelere ve diğer Tarafın mevzuatına göre gerekli olan tüm tedbirleri alacaktır.

2- Her bir Akit tarafın gemileri diğer tarafın hükümrâlık alanında bulunduğu diğer Akit tarafın yürürlükte olan çevrenin korunması alanındaki kanunlarına göre sorumlu olacaktır.

3- Her bir akit tarafın karasularında ve münhasır ekonomik bölgesinde diğer Akit tarafın gemisi tarafından çevresel kirlilikten oluşan bir hasarın ortaya çıkması durumunda, kirlüten gemi, ilgili uluslararası sözleşmeler ve Akit tarafın kanunlarına göre sorumlu olacaktır.

Madde 12 **Denizciliğin geliştirilmesi**

1. Taraflar, Taraflardan birinin gemilerinin, diđer Tarafın limanları ile üçüncü ülke limanları arasında yapılacak deniz ticaretine katılmalarına; Taraf devletlerin mevzuatlarına, teamüllerine ve politikalarına uygun olmak kaydıyla engel olmayacaklardır.

2. Bu maddenin hükümleri, üçüncü ülkelerin gemilerinin her iki Taraf devletin limanları arasındaki deniz ticaretine katılma haklarını, Taraf devletlerin mevzuatlarına, teamüllerine ve politikalarına uygun olması koşuluyla etkilemeyecektir.

3. Taraflar, ikili ticarete, her iki Tarafın gemilerinin yük taşımacılığına katılmalarını destekleyecekler ve özellikle karşılıklı menfaat ilkesine uygun olacak şekilde her iki ülke limanları arasında düzenli deniz hatları kurulmasını teşvik edeceklerdir.

4. Taraflar, 3. Paragraf'da belirtilen düzenli hatların kurulması için azami çabayı göstereceklerdir. Bu çerçevede, Taraflar, 3. paragrafın uygulanması için ilgili paydaşların da katılımıyla geçici çalışma grupları kuracaklardır.

Madde 13 **Ortak teşebbüsler ve denizcilik şirketlerinin temsilciliklerinin kurulması**

Taraflar, karşılıklılık ilkesi çerçevesinde, diđer Tarafın denizcilik kuruluşlarının kendi ülkelerinde deniz taşımacılığı alanında faaliyet gösteren ortak teşebbüsler ve ticari faaliyetlerle uğraşmayan temsilcilikler kurmasını destekleyeceklerdir. Bu tür ortak teşebbüslerin ve temsilciliklerin kurulması ve faaliyetleri, ev sahibi devletin mevzuatına tabi olacaktır.

Madde 14 **Ortak teknik komite**

1. Taraflar arasında işbu anlaşmanın uygulamasının sağlanması ve işbirliğinin teşvik edilmesi amacıyla, taraflarca görevlendirilen yetkili temsilciler ve uzmanlardan oluşan bir ortak denizcilik komitesi kurulacaktır.

2. Tarafların yetkili makamlarının temsilcileri, gerekli görüldüğünde dönüşümlü olarak, bu Anlaşmanın uygulanması ile ilgili konular da ve karşılıklı menfaati ilgilendiren denizcilik ile ilgili konularında istişarelerde bulunmak için Türkiye Cumhuriyetinde veya Fas Krallığında toplanacaklardır.

Madde 15 **Uluslararası taahhütler**

İşbu Anlaşmanın hükümleri, Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı'nın tarafı olduğu diđer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini etkilemez.

Madde 16
Anlaşmazlıkların çözümü

İşbu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanması ile ilgili herhangi bir anlaşmazlık, Tarafların yetkili makamları arasında yapılacak doğrudan müzakerelerle karşılıklı anlayış içerisinde çözümlenecektir. Söz konusu makamların bir anlaşmaya varamaması halinde, uyumsuzluk diplomatik yollardan giderilecektir.

Madde 17
Yürürlüğe giriş, değişiklik ve fesih

İş bu Anlaşma, tarafların, anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, tarafların karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler bu maddenin 1. Fıkrasında belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma, 5 yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan biri, Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini herhangi bir zamanda diğer Tarafa diplomatik yollardan yazılı olarak 6 (altı) ay önceden bildirebilir.

Taraflardan biri, Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini, anlaşmanın yürürlük süresi dolmadan 6 (altı) ay önce karşı Tarafa diplomatik kanallardan yazılı olarak bildirmediği sürece, Anlaşma 5 yıllık süreler halinde otomatik olarak yenilenecektir.

İş bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile 26 Mart 1987 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasındaki "Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı arasında Deniz Ulaştırmasına dair Anlaşma" yürürlükten kalkacaktır.

Bu Anlaşma, Rabat şehrinde 3 Haziran 2013 tarihinde Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, hepsi aynı derecede geçerli olmak üzere iki nüsha olarak düzenlenmiştir. Yorumlamada farklılık olduğu takdirde İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına

Fas Krallığı Hükümeti
Adına

Ulaştırma, Denizcilik ve
Haberleşme Bakanı

Ulaştırma ve Teçhizat Bakanı

Binali YILDIRIM

Aziz RABBAH

اتفاق

بين

حكومة جمهورية تركيا

و

حكومة المملكة المغربية

في الميدان البحري

إن حكومة المملكة المغربية و حكومة جمهورية تركيا المشار إليهما فيما بعد "الطرفين المتعاقدين"،

رغبة منهما في تطوير العلاقات بين البلدين و تعزيز التعاون في الميدان البحري على أساس مبادئ المساواة و المصالح المشتركة،

أخذا بعين الاعتبار رغبتهما في تحيين اتفاقية التعاون في مجال النقل البحري الموقعة بتاريخ 26 مارس 1987 بين المملكة المغربية و جمهورية تركيا،

اتفقتا على ما يلي:

المادة الأولى

الهدف من الاتفاق

يهدف هذا الاتفاق إلى:

- ✓ تنظيم و تنمية العلاقات بين البلدين في الميدان البحري؛
- ✓ تشجيع التنسيق في ميدان الملاحة التجارية و الرفع من مستوى السلامة و الأمن البحريين و الوقاية من التلوث الناجم عن السفن و التكوين البحري و تسليم الشهادات لرجال البحر و الأنشطة المينائية؛
- ✓ المساهمة بشكل عام في تطور العلاقات التجارية و الاقتصادية التي تربط بين البلدين.

المادة الثانية

تعريف

لأغراض هذا الاتفاق، يقصد بالعبارات التالية:

- ✓ " سفينة الطرف المتعاقد": كل سفينة مسجلة في سجل السفن التجارية الخاص بأحد الطرفين المتعاقدين والتي تحمل علم بلد هذا الطرف طبقاً لتشريعته الوطنية.

إلا أن هذه العبارة لا تشمل :

- السفن الحربية و كل السفن المملوكة للدولة و التي تستعمل في أغراض غير تجارية،
- سفن الصيد البحري،
- سفن البحوث الهيدروغرافية و الأحيائية و العلمية ،
- السفن الرياضية و سفن النزهة،
- السفن التي تحمل نفايات خطرة،
- السفن ذات محركات نووية.

- ✓ "عضو طاقم السفينة": الربان وكل شخص يعمل أثناء الرحلة على ظهر سفينة أحد الطرفين المتعاقدين لإدارتها أو قيادتها والمسجل اسمه بسجل الطاقم، و يتوفر على وثيقة تعريف البحارة المشار إليها في المادة 7 من هذه الاتفاقية،
- ✓ "ميناء الطرف المتعاقد": كل ميناء بحري و بنياته التحتية، بما في ذلك المراسي، في إقليم الطرف المتعاقد، و المفتوح في وجه الملاحة التجارية الدولية لتفريغ أو شحن أو نقل البضائع والركاب من قبل هذا الطرف المتعاقد،
- ✓ " شركة بحرية": كل شخص قانوني أو معنوي يشتغل بقطاع النقل البحري، مسجل و يتوفر على مقر اجتماعي بإقليم أحد الطرفين المتعاقدين و ذلك طبقا للتشريع الوطني لهذا الطرف المتعاقد و مرخص له بالعمل في النقل البحري الدولي،
- ✓ " السلطات المختصة للبلدين المتعاقدين":
 - بالنسبة للمملكة المغربية: وزارة التجهيز و النقل،
 - بالنسبة للجمهورية التركية: وزارة النقل و الشؤون البحرية و الاتصالات.
- يقوم كلا الطرفين المتعاقدين بإخطار الطرف المتعاقد الآخر كتابيا عبر القوات الدبلوماسية بأي تغيير بشأن السلطات المختصة.
- ✓ " المساحة": نقل البضائع و/أو المسافرين بين موانئ إقليم أحد الطرفين المتعاقدين.

المادة الثالثة

تطبيق الاتفاق

يطبق هذا الاتفاق بإقليم كل من المملكة المغربية وجمهورية تركيا بما في ذلك مياهها الإقليمية.

المادة الرابعة

معاملة السفن في الموانئ و المياه الإقليمية

1. يضمن كل طرف متعاقد لسفن الطرف المتعاقد الآخر نفس المعاملة التي يوفرها لسفنه المستغلة في الملاحة الدولية، فيما يتعلق بالولوج إلى الموانئ و توفير أماكن الرسو و استعمال تجهيزات الموانئ لشحن و تفريغ و نقل البضائع و إركاب و نزول المسافرين، و استعمال كل الخدمات البحرية المتوفرة.
2. يلتزم الطرفان المتعاقدان، وفقا لتشريعها الداخلي و لقوانين الموانئ و تماثيا مع التزاماتها بموجب القانون الدولي، باتخاذ كل التدابير الممكنة لتفادي كل تأخير غير ضروري للسفن في موانئهما و تسهيل الإجراءات الإدارية و الجمركية و الصحية المعمول بها في موانئهما.

3. إن مقتضيات الفقرة الأولى من هذه المادة:

- لا تطبق على الموانئ غير المخصصة لولوج السفن الأجنبية.
- لا تطبق على المساحلة و الأنشطة المخصصة من قبل أحد الطرفين المتعاقدين لسفنه، كعمليات الإرشاد البحري و الجر و الإنقاذ.
- لا تلزم أحد الطرفين المتعاقدين بمنح سفن الطرف المتعاقد الثاني الإعفاء من متطلبات الإرشاد البحري الذي تستفيد منه سفن الطرف المتعاقد الأول.

المادة الخامسة

تطوير خدمات الملاحة التجارية و الموانئ

يلتزم الطرفان المتعاقدان طبقاً لتشريعاتهما الوطنية بالعمل على تطوير التعاون بين المنظمات التجارية العاملة بمجالات الملاحة التجارية و صناعة السفن و كذا بين السلطات المختصة للطرفين المتعاقدين.

في هذا السياق، يجب على الطرفين المتعاقدين التعاون و تبادل الآراء و التجارب بشأن المواضيع التالية و حث الفاعلين البحريين و الموانئ المعنيين سواء في القطاع العام أو الخاص على الانخراط في آلية التعاون هذه من خلال:

(أ) بناء و تطوير الموانئ

- إنشاء شركات مختلطة لتشغيل و تسيير الموانئ.

(ب) بناء السفن و اليخوت و إصلاح و صيانة السفن و إعادة تصنيع السفن و إنشاء ورشات بناء و إصلاح السفن.

- بناء السفن و اليخوت و إصلاح و صيانة السفن و إعادة تصنيع السفن و تطبيق التقنيات و التكنولوجيات الحديثة،

- بناء و تحديث ورشات بناء و إصلاح السفن لدى الجانبين.

(ت) التكوين و التدريب في مجالات:

- السلامة و الأمن البحريين؛

- الوقاية من التلوث البحري؛

- تدبير الموانئ و الأساطيل البحرية؛

- صناعة السفن و صيانة و خدمات إصلاح و إعادة تصنيع السفن.

(ث) تطوير النقل متعدد الوسائل بين الطرفين.

المادة السادسة

شهادات ووثائق السفن

1. يعترف كل طرف متعاقد بالوثائق التي تثبت جنسية السفن و بالشهادات القانونية و غيرها من الوثائق المسلمة من قبل الطرف المتعاقد الآخر طبقا لتشريعاته الوطنية، أو المعترف بها من قبل أحد الطرفين المتعاقدين وفقا للتشريعات الدولية ذات الصلة و لتشريعته الوطنية.
2. لا تخضع سفن أي طرف متعاقد المتوفرة على شهادات الحمولة المسلمة طبقا لمقتضيات الاتفاقية الدولية لقياس حمولة السفن لسنة 1969، لإعادة القياس في موانئ الطرف المتعاقد الآخر.
3. يعترف كل طرف بشهادات حمولة السفن دون 24 متر المسلمة من قبل أحد الطرفين المتعاقدين طبقا لتشريعته المحلية.

المادة السابعة:

وثائق تعريف البحارة

يعترف كل من الطرفين المتعاقدين بوثائق تعريف البحارة المسلمة من قبل السلطة البحرية المختصة للطرف المتعاقد الآخر طبقا لتشريعته المحلية و وفقا لمقتضيات الاتفاقيات الدولية ذات الصلة ، كما يضمن لحاملي هذه الوثائق الحقوق المنصوص عليها في الاتفاقيات الدولية التي صادقت عليها حكومتا الطرفين المتعاقدين.

هذه الوثائق هي:

- بالنسبة للمغرب: الدفتر البحري
- بالنسبة لتركيا : بطاقة تعريف البحارة و شواهد البحارة.

المادة الثامنة

مكوث أعضاء الطاقم خلال فترة رسو السفينة

1. يجوز لأعضاء الطاقم المتوفرين على وثائق التعريف المشار إليها في المادة 7 من هذا الاتفاق و بدون تأشيرة، النزول و المكوث خلال فترة رسو السفينة بالميناء طالما أنهم مسجلون في لائحة طاقم السفينة التي يسلمها ربان السفينة للسلطات المحلية المختصة.
2. عند نزولهم بتراب الطرف الآخر أو عند عودتهم على متن السفينة، يجب على أعضاء الطاقم الامتثال للقوانين الوطنية الجاري بها العمل و المراقبة الجمركية و الحدودية.

المادة التاسعة

دخول و خروج و عبور أعضاء الطاقم

1. يجوز لمواطني الطرفين المتعاقدين المتوفرين على وثائق الهوية المشار إليها في المادة 7، كيفما كانت وسيلة النقل المستعملة، دخول أو عبور تراب الطرف الآخر قصد الالتحاق بالسفينة أو الالتحاق بسفينة أخرى أو بالبلد الأصلي أو السفر لأي سبب تجيزه السلطات المختصة للطرف الآخر شريطة إتمام الإجراءات المتعلقة بالدخول أو الخروج من تراب هذا الأخير.

وفقا للتشريعات المحلية للطرف المتعاقد الذي يشترط في الحالات المشار إليها أعلاه الحصول على تأشيرة، تمنح هذه الأخيرة في أقرب الآجال.

2. يجوز لأعضاء الطاقم الذين لا يحملون جنسية أي من بلدي الطرفين المتعاقدين المتوفرين على وثائق الهوية المشار إليها في المادة 7 من هذا الاتفاق، الحصول على التأشيرة المذكورة في الفقرة 1 شريطة ضمان عودتهم لأراضي الطرف المتعاقد الذي أصدر وثائق الهوية.

3. عند نزول أحد أعضاء طاقم سفينة أحد الطرفين المتعاقدين الحامل لوثائق الهوية المشار إليها في المادة 7 من هذا الاتفاق في ميناء الطرف المتعاقد الآخر لأسباب صحية أو لأي سبب آخر تقر السلطات المختصة أنه سبب مقبول، يجب على هذا الأخير منح ترخيص للشخص المعني بالبقاء فوق ترابه، الرجوع لبلده الأصلي أو تمكينه من استعمال أية وسيلة نقل أخرى للوصول إلى أي ميناء آخر للمغادرة منه.

4. دون المساس بمقتضيات المادة 7 من هذه الاتفاقية و كذا الفقرتين 1 و 3 من هذه المادة، تظل الإجراءات المحلية المتعلقة بدخول و إقامة و خروج الأجانب من تراب الطرفين المتعاقدين سارية المفعول.

5. يحتفظ الطرفان المتعاقدان بحقهما في رفض دخول ترابهما لأي شخص حامل لوثائق التعريف المشار إليها سلفا و الذي تعتبره شخصا غير مرغوب فيه.

المادة العاشرة

الحوادث البحرية

1. في حالة تعرض سفينة تابعة لأحد الطرفين لحادث خطير كغرقها أو جنوحها بالمياه الإقليمية أو موانئ الطرف الآخر، و جب على هذا الأخير منح السفينة المعنية نفس المعاملة التي يمنحها لسفنه الوطنية.

2. يمنح كل طرف متعاقد لطاقم و ركاب و بضائع سفينة الطرف الآخر في الحالات المشار إليها في الفقرة الأولى، في أي وقت، نفس المعاملة و المساعدة التي يمنحها لسفنه.
3. لا تخضع السلع و الأغراض المنتزعة من السفينة في الحالات المذكورة في الفقرة الأولى من هذه المادة، لأي رسوم جمركية شريطة عدم تحويلها للاستهلاك المحلي فوق تراب الطرف الآخر.

المادة الحادية عشر

الوقاية من التلوث الناجم عن السفن

- تلتزم سفن الطرفين المتعاقدين باتخاذ التدابير اللازمة لتفادي الأضرار البيئية بمياههما الإقليمية وفقا لمقتضيات الاتفاقيات الدولية ذات الصلة و لتشريعاتهما المحلية.
- تعتبر سفن كلا الطرفين المتعاقدين مسؤولة وفق التشريعات المحلية الجاري بها العمل لدى الطرفين المتعاقدين بشأن حماية البيئة من التلوث.
- في حالة تسبب سفينة أحد الطرفين المتعاقدين في وقوع حادث تلوث بحري بالمياه الإقليمية أو بالمنطقة الاقتصادية الخالصة للطرف الآخر، تتحمل هذه السفينة المسؤولية وفقا للتشريعات الوطنية لهذا الطرف و كذا طبقا لمقتضيات المعاهدات الدولية ذات الصلة.

المادة الثانية عشر

تطوير الملاحة التجارية

1. يجب على الطرفين المتعاقدين تجنب كل ما من شأنه عرقلة مشاركة سفن أحدهما في الملاحة التجارية بين موانئ الطرف الآخر و موانئ طرف ثالث طبقا للتشريعات و الأعراف و السياسات المتبعة من طرف كلا الطرفين المتعاقدين.
2. لا تمس مقتضيات هذه المادة بحق سفن أي طرف ثالث في المشاركة في الملاحة التجارية بين موانئ الطرفين المتعاقدين وفقا للتشريعات و الأعراف و السياسات المتبعة من قبل كلا الطرفين المتعاقدين.
3. يعمل الطرفان المتعاقدان على تشجيع مساهمة سفنهما في نقل المبادلات التجارية البيئية و كذا الحث على إحداث خطوط بحرية على أساس المنفعة المتبادلة.
4. يبذل الطرفان المتعاقدان كافة الجهود بغية إحداث الخطوط البحرية المشتركة المشار إليها في الفقرة الثالثة من هذه المادة. وفي هذا الإطار، يتم خلق مجموعات عمل خاصة تضم الفاعلين المعنيين لتفعيل مقتضيات الفقرة الثالثة من هذه المادة.

المادة الثالثة عشر

إحداث شركات مختلطة و تمثليات للمنظمات المهنية للملاحة البحرية

يعمل الطرفان المتعاقدان على تشجيع إنشاء شركات مختلطة في مجال الملاحة التجارية فوق ترابيهما و كذا تسهيل إنشاء مكاتب تمثيلية للمؤسسات للمنظمات المهنية للملاحة البحرية غير المنخرطة في الأنشطة البحرية التجارية للطرف الآخر و ذلك على أساس التبادل. ويخضع إنشاء و أنشطة الشركات المختلطة و المكاتب التمثيلية المذكورة فوق تراب كلا الطرفين المتعاقدان للتشريعات الوطنية للبلد المضيف.

المادة الرابعة عشر

اللجنة التقنية المشتركة

1. من أجل ضمان تطبيق هذا الاتفاق و تعزيز التعاون بين الطرفين في مجال الملاحة التجارية، يتم بموجب هذا الاتفاق إحداث لجنة ملاحية مشتركة تتكون من ممثلين عن السلطات المختصة و خبراء معينين من قبل الطرفين المتعاقدين.

2- تجتمع هذه اللجنة، كلما اقتضى الحال، بالتناوب بالمملكة المغربية و بالجمهورية التركية للتشاور حول سبل تنفيذ مقتضيات هذا الاتفاق وغيرها من الأمور ذات الاهتمام المشترك.

المادة الخامسة عشر

الالتزامات الدولية

تطبق مقتضات هذا الاتفاق دون المساس بحقوق و واجبات الطرفين المتعاقدين المنبثقة عن الاتفاقيات الدولية الأخرى التي صادق عليها الطرفان المتعاقدان سلفا.

المادة السادسة عشر

تسوية النزاعات

تتم تسوية أي نزاع بشأن تأويل مضامين هذا الاتفاق أو تطبيقها عن طريق المشاورات المباشرة بين السلطات المختصة لدى الطرفين المتعاقدين. و في حال تعذر الوصول إلى تسوية، تتم تسوية النزاع عبر القنوات الدبلوماسية.

المادة السابعة عشر

الدخول حيز التنفيذ و تعديل و إنهاء الاتفاق

يدخل هذا الاتفاق حيز التنفيذ بعد التوصل عبر القنوات الدبلوماسية، بأخر إشعار مكتوب من قبل الطرفين المتعاقدين بخصوص استكمال الإجراءات القانونية الداخلية اللازمة لدخوله حيز التنفيذ.

يمكن إدخال تعديلات على هذا الاتفاق في أي وقت من خلال تبادل إشعار الموافقة بين الطرفين طبقا لنفس الإجراءات القانونية المذكورة في الفقرة أعلاه.

يظل هذه الاتفاق ساري المفعول لفترة خمس (5) سنوات. و بإمكان أي من الطرفين المتعاقدين إنهاء العمل به بعد إخطار الطرف الآخر كتابيا ، عبر القنوات الدبلوماسية، في أجل لا يقل عن ستة (6) أشهر قبل تاريخ الإنهاء الفعلي للاتفاق.

يتم تمديد هذا الاتفاق تلقائيا لمدة خمس سنوات ما لم يخطر أحد الطرفين المتعاقدين الطرف الآخر عبر القنوات الدبلوماسية، بنيته إنهاء العمل به. و يصبح هذا الاتفاق لاغيا بعد ستة أشهر من تاريخ توصل الطرف الآخر بهذا الإشعار .

تصبح الاتفاقية البحرية الموقعة بين المملكة المغربية و الجمهورية التركية بتاريخ 26 مارس 1987 لاغية مباشرة بعد دخول هذا الاتفاق حيز التنفيذ.

حرر بالرباط، بتاريخ 24 رجب 1434 (الموافق ل 3 حزيران/يونيو 2013) في ثلاث نسخ أصلية، باللغات العربية و التركية و الإنجليزية، و لكافة النصوص نفس الحجية. في حالة اختلاف في تأويل مقتضيات هذا الاتفاق، يرجح النص الإنجليزي.

عن

حكومة المملكة المغربية

عن

حكومة جمهورية تركيا

عزيز رباح

وزير التجهيز والنقل

بينالي يلديريم

وزير النقل والشؤون البحرية
والاتصالات

MARITIME AGREEMENT

BETWEEN

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY

AND

THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF MOROCCO

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Kingdom of Morocco, hereinafter referred to as the Parties,

Aiming to develop the relations between the two Parties and to enhance their co-operation in the maritime field according to the principles of equality and mutual benefit,

Taking into consideration of the improvement of Maritime Transport Agreement between the Republic of Turkey and the Kingdom of Morocco signed on 26 March 1987,

Have agreed as follows:

Article 1 **Purpose of the Agreement**

The aims of this Agreement are:

- to regulate and develop the relations between the two States in the maritime field;
- to promote co-ordination in the field of maritime trade and enhance maritime safety and security of navigation, prevention of pollution from ships, maritime training and certification of seafarers, port activities,
- to contribute in general to the development of commercial and economic relations between the two States.

Article 2 **Definitions**

For the purposes of this Agreement, the terms:

"vessel of a Party": means any vessel registered in the shipping register of the State of the Party and flying the flag of that State in compliance with its national laws.

This term does not, however, include:

- warships and other government vessels operated for non-commercial purposes;
- fishing vessels,
- hydrographic, oceanographic and scientific research vessels,
- sport and pleasure vessels,
- vessels carrying hazardous waste,
- Nuclear propelled vessels,

"crew member" : means the master and any other person, actually employed for duties on board during a voyage in the working or service of a vessel and included in the crew list and holding seafarer's identity document as referred to in Article 7 of this Agreement;

"Port of a Party" : any seaport with its infrastructure, including roadsteads, in the territory of a Party that is declared open to international shipping for loading, unloading or transshipment of goods and/or passengers by that party,

"shipping company" : means a legal or a real person, registered and has its headquarter in the territory of the one of the Parties in accordance with its national legislation and which carries

out maritime transport with the authorization for performing international shipping.

The term "competent authorities" means:

- in respect of the Republic of Turkey : "Ministry of Transport, Maritime Affairs and Communications".
- in respect of the Kingdom of Morocco : the "Ministry of Equipment and Transport"

In case the competent authorities are changed, the Parties shall notify each other in writing through diplomatic channels.

"Cabotage transportation" means the transportation of cargoes and/or passengers between the ports of the Parties.

Article 3 **Application**

This Agreement shall apply to the territory of the Republic of Turkey and to the territory of the Kingdom of Morocco that includes their territorial waters.

Article 4 **Treatment of vessels in ports and territorial waters**

1. Each Party shall accord to the vessels of the other Party on the condition of reciprocity the same treatment as it accords to its own vessels engaged in international maritime transport in respect of free access to ports, allocation of berths and use of port facilities for loading and unloading cargoes, transshipment, embarking and disembarking of passengers, use of services intended for navigation.
2. The Parties shall, within the framework of their legislation, port regulations as well as of their obligations under international law, take the appropriate steps to avoid as far as possible unnecessary delays to vessels in the ports of their States and simplify the administrative, customs and health formalities in force in those ports.
3. The provisions of paragraph 1 of this article shall not:
 - (a) apply to ports not open to the entry of foreign vessels;
 - (b) apply to maritime cabotage and to other activities reserved by each of the Parties such as pilotage, towing and salvage;
 - (c) oblige a Party to extend to vessels of the other Party exemptions from compulsory pilotage requirements granted to its own vessels.

Article 5

Development of maritime and port activities

The Parties shall make, within the limits of their legislation, efforts to develop co-operation between their commercial organizations engaged in maritime transport and ship building and their competent authorities.

In this respect, the Parties shall cooperate and exchange views and experiences on the following subjects and encourage their interested public and/or private maritime companies or port operators to involve in this cooperation mechanism:

a) Construction and development of ports

- Establishment of joint ventures for operation and/or management of ports

b) Ship and yacht building, ship maintenance and repair, ship recycling and construction of shipyards.

- Ship and yacht building, ship maintenance and repair, ship recycling and creation/application of modern technologies,
- Construction and modernization of shipyards on both parties.

c) Establishment of emergency response center unit.

d) Professional training in the field of:

- Maritime safety and security;
- Prevention of marine pollution;
- Port and fleet management;
- Ship building, ship maintenance, repair and recycling services.

e) Development of the multimodal transport between the Parties.

Article 6

Vessel's certificates and documents

1. The documents, certifying the nationality of vessels, statutory certificates and other documents of these vessels issued in accordance with national legislation or recognized by one of the Parties, in accordance with the relevant international regulations and the legislation of its State, shall be recognized by the other Party.

2. The vessels of each of the Parties bearing international tonnage certificates, issued in accordance with the International Convention on Tonnage Measurement of Ships, 1969 shall not be subject to re-measuring of tonnage in the ports of the State of the other Party.

3. The tonnage certificates of vessels below 24 meters issued by one of the Parties in accordance with the legislation of its State shall be recognized by the other Party.

Article 7
Seafarer's identity documents

Each Party shall recognize the seafarer's identity documents duly issued by the appropriate authorities of the other Party in accordance with the relevant international regulations and the legislation of its State and shall grant the holders of such documents the rights granted by the international conventions to which the Government of Republic of Turkey and the Government of the Kingdom of Morocco are parties.

The said identity documents are:

- for the Republic of Turkey : “ the Seaman's Book and Certificate of Seafarers-Gemiadamı Cüzdanı/Gemiadamları Belgesi” ;
- for the Kingdom of Morocco : “le Livret maritime”

Article 8
Stay ashore during port calls of the vessels

1. Crew members of the vessel of one Party holding an identity document referred to in Article 7 of this Agreement may go ashore and stay for temporary shore leave without visas during the stay of their vessel in a port of the State of the other Party provided that this person is included into the vessel's crew list handed by the master to the competent local authorities.

2. Both on going ashore and on returning on board the vessel, such persons shall comply with the established national legislation, frontier and customs controls.

Article 9
Entry, exit and transit of crew members

1. Holders of the identity documents referred to in Article 7 of this Agreement shall be entitled, irrespective of the means of transportation used, to enter or pass in transit the territory of the State of the other Party to join their vessel, to be transferred on board another vessel, to return to their own State or to travel for any other purpose approved by the authorities of the other Party, subject to completion of the appropriate entry and exit procedures of that Party.

In such cases, according to the legislation of the State of the respective Party if visas are required they shall be granted within the shortest possible time.

2. If the holder of the seafarer's identity document referred to in Article 7 of this Agreement is not a national of the State of either Party, the visas specified in paragraph 1 of this article shall be granted to the holder provided that return to the territory of the State of the Party, which had issued the seafarer's identity document is guaranteed.

3. Where a crew member, holding the identity document referred to in Article 7 of this Agreement is disembarked at a port of the State of the Party for health reasons or for other reasons recognized as valid by the appropriate authorities, the latter shall permit the person concerned to remain in the territory of its State and to return to his country of origin or proceed to another port of embarkation by any means of transportation.

4. Without prejudice to the provisions of Article 7 of this Agreement and also paragraphs 1-3 of this article, the provisions in force in the territories of the States of the Parties relating to entry, stay and departure of foreigners shall remain applicable.

5. Each Party reserves the right to deny entry to the territory of its State to any person

possessing the above-mentioned seafarer's identity document whom it considers undesirable.

Article 10 **Maritime accidents**

1. If a vessel of one of the Parties suffers shipwreck, runs aground, is cast ashore or suffers any other accident in the internal waters or territorial sea of the State of the other Party, the vessel shall enjoy in the territory of that State the same treatment which is accorded to its national vessels.
2. The crew, passengers and the cargo on board the vessel referred to in paragraph 1 of this article shall be granted at any time help and assistance to the same extent as in the case of a national vessel.
3. The cargo and articles unloaded or saved from the vessel referred to in paragraph 1 of this article, provided that they are not delivered for use or consumption in the territory of the State of the other Party, shall not be liable to any tax and customs duties.

Article 11 **Prevention of pollution from ships**

- 1- The vessels of the Each Contracting Party shall take all necessary measures to prevent environmental damage within the territory of the Parties in accordance with the relevant international regulations and the legislation of the Parties.
- 2-Vessels of Each Contracting Party, in the territory of the other Contracting Party, shall be liable, according to the latter Contracting Party's legislation in force in the field of environmental protection.
- 3-In case of a marine pollution caused by a vessel of one of the Contracting Parties in the territory as well as exclusive economic zone of the State of the other Contracting Party, the polluting vessel will be responsible according to the legislation of that Contracting Party and relevant international conventions

Article 12 **Development of shipping**

1. The Parties shall not hinder the participation of the vessels of one Party in sea-borne trade between the ports of the State of the other Party and the ports of third States to the extent that it is in conformity with the legislation, practices and policies of the States of the Parties.
2. The provisions of this article shall not affect the right of the vessels of third States to participate in sea-borne trade between the ports of the States of the two Parties to the extent that it is in conformity with the legislation, practices and policies of the States of the Parties.
3. The Parties shall support the participation of vessels of both Parties in cargo transportation in bilateral trade and especially encourage the establishment of liner services in accordance with the principle of mutual benefit.
4. The parties shall make maximum efforts in order to establish joint liner services mentioned in paragraph 3 of this article. In this respect, The Parties shall establish Ad Hoc Working Groups with the participation of the related stakeholders for the implementation of paragraph 3 of this article.

Article 13

Establishment of joint enterprises and representatives of professional shipping organizations

The Parties shall support the establishment in the territories of their States of joint enterprises engaged in maritime transport and of representative offices not engaged in commercial activities of shipping organizations of the other Party, according to the principle of reciprocity. The establishment and activities of such joint enterprises and representative offices shall be subject to the legislation of the host State.

Article 14

Joint technical committee

1- To ensure the implementation of this Agreement and promote cooperation between the Parties, a Joint Shipping Committee is hereby established, consisting of representatives of the competent authorities and other experts designated by the Parties

2- The Committee shall when necessary meets alternately in the Republic of Turkey and in the Kingdom of Morocco to hold consultations on matters concerning the implementation of this Agreement and on other maritime matters of mutual interest.

Article 15

International commitments

The provisions of this Agreement shall not affect the rights and obligations of each of the Parties arising from other international agreements to which the Republic of Turkey and the Kingdom of Morocco are parties.

Article 16

Settlement of disputes

Any dispute between the Parties relating to the interpretation or application of this Agreement shall be settled by direct negotiations between the competent authorities of the Parties in a spirit of mutual understanding. If the said authorities fail to reach an agreement, the dispute shall be settled through diplomatic channels.

Article 18

Entry into force, amendments and termination

The present Agreement shall enter into force on the date of the receipt of last written notification by which Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the concerned document.

This Agreement may be amended by mutual written consent of the Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under Paragraph 1 of this Article.

This agreement shall remain in force for a period of five (5) years. Either contracting parties hereto may terminate this agreement at any time upon notification of its intention to terminate this agreement in writing through diplomatic channels to the other Contracting Party at least six (6) months prior to the effective date of termination.

The Agreement will automatically renew itself for a period of five (5) years unless either Contracting Party notifies its intention to terminate this agreement six (6) months prior to the expiration of this agreement in writing through diplomatic channels.

The Maritime Transport Agreement between the Government of Republic of Turkey and the Government of the Kingdom of Morocco signed on 26 March 1987, shall terminate by the entry into force of this Agreement.

Done at Rabat on 3rd June 2013 in two copies, each in the Turkish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall Prevail.

**For the Government of
the Republic of Turkey**

**For the Government of
the Kingdom of Morocco**

Minister of Transport, Maritime Affairs
and Communications

Minister of Equipment and Transport

Binali YILDIRIM

Aziz RABBAH